

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада Київського національного університету культури і мистецтв Міністерства освіти і науки України, м. Київ, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Хвостовій Таїсії Вячеславівні на підставі прилюдного захисту дисертації «Сучасний театр в умовах розвитку Інтернет-простору» за спеціальністю 034 «Культурологія» 29 вересня 2025 року.

Хвостова Таїсія Вячеславівна, 1994 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2021 році Київський національний університет культури і мистецтв за спеціальністю «Сценічне мистецтво».

З 2022 року навчається в аспірантурі Київського національного університету культури і мистецтв Міністерства освіти і науки України.

Дисертацію виконано у Київському національному університеті культури і мистецтв Міністерства освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник: **Пилипів Вікторія Володимирівна**, кандидат культурології, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв, доцент кафедри готельно-ресторанного і туристичного бізнесу.

Здобувач має 8 опублікованих праць за темою дисертації, 8 праць написано без співавторів, 3 статті у наукових фахових виданнях України:

1. Хвостова Т. В. Становлення та тенденції розвитку цифрового театру в сучасній інтернет-культурі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. № 2. С. 69–74.

2. Хвостова Т. В. Сучасний український театр у вимірі інтернет-культури. *Культура і сучасність*. 2023. № 2. С. 39–43.

3. Хвостова Т. В. Трансформація ролі глядача крізь призму особливостей цифрової репрезентації сучасного театру. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2024. № 4. С. 128–133.

Офіційні опоненти:

Станіславська Катерина Ігорівна, доктор мистецтвознавства (26.00.01), професор, Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, професор кафедри музичного виховання надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Міркуючи про інтернет як системний феномен технологічної доби, авторка на с. 43 зазначає: «Це дозволяє розглядати інтернет як автономну підсистему культури». Який саме зміст п. Таїсія вкладає в поняття *автономний* у цьому контексті?

2. На с. 80, говорячи про цифровий театр, авторка пише: «Йдеться про постановки, які створюються режисерами та акторами у співпраці з технологічними фахівцями безпосередньо в цифровому середовищі та для цифрової аудиторії». Що мається на увазі під *цифровою аудиторією*?

3. У підрозділі 3.1, де йдеться про репрезентації українського театру в інтернет-просторі, варто було б згадати подію 1 квітня 2020 р. у соцмережі Facebook, де відбулася, наскільки мені відомо, перша в Україні онлайнвистава за допомогою платформи відеозв'язку Zoom – дуетна вистава «Мегери» в постановці Ольги Гаврилюк київського театру «Актор».

4. *Побажання-рекомендація*. Театр в інтернеті в різноманітних його проявах це театр на екрані, а отже – екранна інтерпретація певного дійства. Екранність сучасного театру як його нова сутність може стати одним із векторів наступних досліджень у цій сфері.

Гоцалюк Алла Анатоліївна, доктор філософських наук (09.00.03), професор, Київський національний університет будівництва та архітектури, професор кафедри філософії надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дисертації авторка зазначає: *«онлайн-театр є новим проявом традиційного театру, який передбачає сценічний показ вистави із паралельною зйомкою у цифровій якості для трансляції онлайн»* (с. 3). Далі уточнюється: *«оскільки вистави онлайн-театру є медіатизованими..., їх можна трактувати як один із напрямів цифрового театру»* (с. 4). Це положення є новаторським, проте водночас дискусійним, оскільки у зарубіжній літературі простежується тенденція до розгляду «онлайн-театру» та «цифрового театру» як паралельних феноменів. Яким чином, на думку здобувачки, доцільніше трактувати співвідношення понять «онлайн-театр» та «цифровий театр»: як підпорядковані (де онлайн-театр є напрямом цифрового) чи як паралельні форми сучасної театральної культури, що мають власні специфічні ознаки?

2. Авторка стверджує: *«... у віртуальному просторі глядач стає співучасником, що повертає його до універсалістського переживання партиципації»* (с. 3). Таке трактування є продуктивним, проте виникає запитання: чи не перебільшується рівень інтерактивності глядача у цифровому театрі? Адже у низці постановок його роль зводиться переважно до пасивного перегляду.

3. У роботі більше уваги приділено українському театральному середовищу, тоді як міжнародний досвід розглянуто менш докладно. Це може обмежувати широту компаративного аналізу.

4. Здобувачка слушно наводить приклади театральних компаній, які експериментують із цифровим простором. Але водночас, наявні узагальнені характеристики (наприклад: «*На тлі інтеграції онлайн- і офлайн-театрального мистецтва деякі художні колективи зосередилися на сприянні створенню цифрових театрів та інноваціях у моделях поширення*» (с. 141)) відкривають перспективу для подальшої деталізації цього матеріалу. У майбутніх дослідженнях цікаво було б розширити емпіричну базу шляхом типологізації кейсів, наприклад за жанровими чи технологічними критеріями, що надало б ще більшої прикладної ваги проведеному аналізу.

Стрельчук Вікторія Олександрівна, кандидат педагогічних наук (13.00.01), професор, Приватний вищий навчальний заклад «Київський університет культури», завідувач кафедри мистецтв надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У роботі наголошено на значенні інтернет-простору як нової інфраструктури театральної діяльності, проте недостатньо проаналізовано освітні й виховні наслідки цього процесу для молодіжної аудиторії, яка є основним користувачем цифрових платформ. Було б доцільно окремо розглянути педагогічні ризики та переваги цифрової театральної комунікації.

2. Значна увага приділена поняттю «цифровий театр», однак потребує подальшого уточнення його відмінність від суміжних категорій, зокрема від медіамистецтва та віртуальної перформативності, щоб уникнути методологічних перетинів і змішування термінології.

3. У роботі вдало підкреслюється партиципативний характер сучасного театру, але менше висвітлено питання про якість та глибину цієї взаємодії. Виникає дискусійне запитання: чи всі форми цифрової участі глядача можна вважати повноцінним співтворенням, чи радше варто говорити про нові моделі рецепції мистецтва?

4. У дисертації аналізується репрезентація українського театру в інтернет-просторі, однак матеріал здебільшого стосується останніх років, починаючи з пандемії COVID-19. Було б корисно окреслити ретроспективу розвитку цього явища з початку 2000-х років, щоб показати еволюцію цифрових практик у вітчизняній театральній культурі.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Совгира Т. І., доктор культурології, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв, декан факультету івент-менеджменту, фешн і шоу-бізнесу. Без зауважень.

Мельник М. М., кандидат мистецтвознавства, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв, професор кафедри режисури естради і шоу. Без зауважень.

Станіславська К. І., доктор мистецтвознавства, професор, Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, професор кафедри музичного виховання. Без зауважень.

Гоцалюк А. А., доктор філософських наук, професор, Київський національний університет будівництва та архітектури, професор кафедри філософії. Без зауважень.

Стрельчук В. О., кандидат педагогічних наук, професор, Приватний вищий навчальний заклад "Київський університет культури", завідувач кафедри мистецтв. Без зауважень.

Результати голосування:

«За» – п'ять членів ради,

«Проти» – немає.

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Хвостовій Таїсії Вячеславівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 034 «Культурологія».

Голова спеціалізованої
вченої ради

МП

Тетяна СОВГИРА